జాబులు

డా॥ మెకంజీగారు

డాక్టర్. మెకంజీగారు మననగరమునకు విచ్చేసి దాదాపు ఆరువారములుండి వెడలిరి. అప్పుడే వారు రెండు అమూల్యమైన ఉపన్యాసములను ఒసంగి, యీ రాష్ట్రములో విద్యావిధాన సంస్కారమునకు శంకుస్థాపన గావించినారు. ఇంతస్వల్పకాలములోనే వారిచ్చటి పరిస్థితులను గమనించి, విద్యావిధానసంస్కారమునకు నడుముగట్టుకొనిరాయని ఆశ్చర్యపడ పనిలేదు. విద్యాశాఖలోనే ముప్పది సంవత్సరములు మునిగితేలిన డాక్టరువంటివారి కెంతకాలము పట్టును? వారిఅనుభవముతోనే దివ్యదృష్టియమోఘమున పరిస్థితులనుగమనించి సంస్కారమునకు బూనుకొనగలరు. వారిసంస్కారములు ఆచరణలో నెంతమాత్రము జయప్రదముగా నెరవేరగలవని సందేహించ బనిలేదు. యీ రాష్ట్రములో వారు ఆక్రమించియున్న పదవియే వారిసంస్కారము జయప్రదముగా నెరవేర్పగలదు.

డాక్టరుగారొసగిన రెండుఉపన్యాసములలో మొదటిది ఉపాధ్యాయమహాసభలో అధ్యక్షోపన్యాసము, రెండవది ఉస్మానియా గ్రాజుయేట్లకు స్నాతకోపన్యాసము. మొదటి ఉపన్యాసములో వారు ప్రస్తుత విద్యావిధానమును ఖండించుచు తమవిధానమును సూచించిరి. వెంటనే నిజాము ప్రభుత్వ విద్యాశాఖవారొకకమిటీని ఏర్పరచి, డాక్టరుగారి సహాయముతో విద్యావిధానసంస్కారమునకు బూనుకొనిరి. రెండవఉపన్యాసములో డాక్టరుగారు అనేకవిషయములపై తమఅభిప్రాయమిచ్చుచు ఉస్మానియావిశ్వవిద్యాలయమును, అందలి ఉర్దూభాషాపద్ధతియొక్క ముఖ్యముగ వేనోళ్ల బొగడిరి.

కాని డాక్టరుగారు మొదటిఉపన్యాసమున ప్రజలలో నెలకొల్పిన ఆశలన్నియు, రెండవ ఉపన్యాసముతో భంగమొందెను. మొదటి ఉపన్యాసములో వారు సెకండరీకోర్సువరకు విద్య మాతృభాషలోనే గరపవలయునని సెలవిచ్చియుండిరి. అప్పుడు డాక్టరుగారు మాతృభాషలకచ్చటికి ఈ రాష్ట్రములో జీవము పోయుదురని ప్రజలు ఉవ్విళ్లూరుచుండిరి. అసలుగా విద్యావిధానసంస్కరణకమిటీలో డాక్టరుగారున్నారని విని, [illegible] సహాయపడుదురని అట్టి ప్రజాభిప్రాయమును [illegible] కమిటీవారికి తెలుపగా[illegible]. ఇంకను రమింపలో [illegible]. డాక్టరుగారి రెండవఉపన్యాసముతో ఆశలన్నియు అడుగంటినవి. ఉర్దూ భాషయునైయున్నట్లెంచిరే గాని తక్కిన మాతృభాషలనుగూర్చి హెచ్చరించరైరి. ఉర్దూగాక తక్కినభాషలు అధికసంఖ్యాకులకు మాతృభాషలైనను ఈ రాష్ట్రములో గలవని ఎరిగినను ఉర్దూభాషకే ప్రాముఖ్యము యిచ్చుట ప్రజాకోటికి అసంతృప్తికరము. అందులో వారికింకను ప్రభుత్వాభిప్రాయమును విదితముచేసినారు; ఆటువంటిసమయమున అప్పుడేకొన్ని [illegible] తమఅభిప్రాయమును బహిరంగపరచుట జాడ, [illegible] విపరీతముగా యున్నది. సత్యమునకు డాక్టరుగారేయని ఆశలుపెట్టుకొనయుండిన ప్రజలలో నిరుత్సాహము ప్రబలినది.

డాక్టరుగారి రెండుఉపన్యాసములను అమూలాగ్రముగ పరిశీలించిన అనేకసంశయములు పొడముచున్నవి. ఉపాధ్యాయులది గాక, విద్యార్థులది గాని భాషద్వారా విద్యనేర్పుట ప్రకృతివిరుద్ధమని వారు [illegible] చెప్పిన ఒకటి [illegible] చేసికొనగలరని [illegible], స్వతంత్రాలోచనాశక్తి ఉంటుపోవునని యు. అందువలననే ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో ఉర్దూలో విద్యనేర్పుపద్ధతి అవలంబించబడినదనియు సెలవిచ్చిరి. అదియెట్లు? ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములోనున్న అందరి ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థుల మాతృభాష ఉర్దూభాషయా? అందులో చాలమంది ఉర్దూలో కృషిచేసి ఉర్దూ భాషాజ్ఞాన [illegible] పగటించిరి. అది వారియందరి మాతృభాష [illegible] ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో మహమ్మదీయులకేగాని ఉర్దూ మాతృభాషగాజాల [illegible] బోధచేయుట తక్కినవారికి ప్రకృతివిరు[illegible] ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాల[illegible] [illegible] ఉర్దూలో ప్రావీ[illegible] విద్యావిధానములో [illegible] అగ్గియుండుటయు అది [illegible] విద్యార్థులందరు బాగుగ్ర[illegible]హించుటయు బోధకులు బాగుగా బోధించుటయు వచ్చినదని డాక్టరుగారు సెలవిచ్చిరి. అదియెట్లు? ప్రకృతివిరుద్ధముగ సంభవించినదే? పైన సెలవిచ్చినమాటలకును, తరువాతవాటికిని సంబంధమేలేదు.

డాక్టరుగారు ఇంగ్లీషువారును పురుషార్థ బోధనాపద్ధతి విషయమై పోల్చుట అనవసరము. ఏలన హిందూవులకు రెండును అన్యభాషలే? మహమ్మదీయులకు ఇంగ్లీషు అన్యభాషయేనని బట్టి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో ఎవరు ఎక్కువ కృషిచేయవలసియున్నదియో అందరికి విశదమే. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయములో ఉర్దూ బోధనావిధానమువల్ల కలుగు కష్టములు, నష్టములను గురించి వ్రాయవలసినకొనలేదు. ఏలన పలువురు ఈవిషయమును గురించి ముచ్చటించినారు.

ఇక మెకంజీగారి మొదటిఉపన్యాసము నొకింత ఆలోచించెదము. వారు ప్రస్తుతవిధాన పద్ధతిమార్పుటకు రెండుముఖ్యమైన కారణములనుదివిరి. మొదటిది నిరుద్యోగము. ఈవిషయములో అభిప్రాయభేదములుగలవు. నిరుద్యోగమునకు కారణములు విద్యావిధానమంతేగాక రాజకీయ, ఆర్థికపరిస్థితులు అంతులేనిగలవు. నిజాము రాష్ట్రములో విద్యవల్ల నిరుద్యోగసమస్యరాలేదు. ఎందుకనిన ఇంకను విద్యాదీపము పలుచోట్ల వెలిగించి చీకట్లతోనిండియు ఆవశ్యకత పొందని మన రాష్ట్రీయులు ఒప్పుకొనకతప్పదు. అటువంటిసమయములో విద్యను పలువురకు అందరానిస్థితిలోనుంచుట గొప్పపొరపాటు.

మెకంజీగారు ప్రస్తుతవిద్యాపద్ధతిమార్పుటకు రెండవ కారణము సెలవులమధ్యమధ్య అధికముగా వచ్చుచుండుట బట్టి పాఠశాలలలోను, కళాశాలలలోను విద్యాభ్యాసమునకు భంగము కలిగించుచున్నదని సెలవిచ్చిరి. అందువల్ల కళాశాలలో విద్యాభ్యాసము ఆరుసంవత్సరములు చేయుటయు, మిడిల్ మరియు హైస్కూళ్లను తీసివేసి, ప్రైమరీ అయిదుసంవత్సరములపిదప, మూడుసంవత్సరములకు సెకండరీపాఠశాలలుగా చేయుటకు సెలవిచ్చిరి. ఈవిషయమున కొంతవిద్యార్థుల సెలవు గమనించవలసినదే. ఈమార్పువల్ల ఏమైన సెలవులు ముందు తగ్గగలవా? లేకున్న, ఈమార్పులవల్ల సెకండరీపాఠశాల విద్యార్థులకు ముందుకన్న ఎక్కువనష్టము గలుగును. ప్రస్తుతము ప్రైమరీలో విద్యతక్కువగాను, ఆటలెక్కువగాను వుండును. తరువాత మూడుసంవత్సరములలో మధ్యమధ్యవచ్చు సెలవులు, (వేసవిసెలవులతో [illegible]) ఎంతమాత్రపువిద్య విద్యార్థులు నేర్చుకొనగలరన్నవిషయము సంశయాస్పదము. సెకండరీ పాఠశాలలన్న ప్రస్తుతము మిడిల్ స్కూళ్లతో సమానము. ప్రస్తుతము మిడిల్ స్కూళ్లలో జరుగుచున్న విద్య ఎంతమాత్రము, ముందు జరుగనున్నది ఎంత. దానితో కళాశాలకు పోవుటకు సాధ్యమా? ఈవిషయములు విద్యాసంస్కారసంఘసభ్యులను విశదముగా గమనించవలెను. మార్పులు [illegible]లోవచ్చినపుడు సాధారణముగా చాలాముందికి విద్య యీ సెకండరీతో ముగియును. అచ్చటినుంచి అప్పుడు కళాశాలలకు బోవలయునన్న బోర్డుపరీక్షలు కడతేరవలెను. ఇంతముఖ్యమైనబోర్డులో ప్రజాప్రతినిధులకు [illegible] స్థానము లేకయుండుట రాష్ట్రములకు సమ్మతము గాదు. మెకంజీగారి అత్యుత్తమమైన తలంపులు భావములు ఆచరణలోనికివచ్చునపుడు ఎట్లుండునో గమనింపవలసియున్నది.

,,సత్యాన్వేషి''

కొన్ని విశేషములు

వేయిస్తంభాలగుడి

ఈమధ్య కృష్ణాపత్రికలో వేయిస్తంభాలగుడి ఫోటో నొకటి ప్రకటింపబడినది. ప్రమాదమున క్రింద [illegible] దేవళమని [illegible] వ్రాయబడినది. మేము ఇట్టియాలయము హనుమకొండలో గూడ కలదేయని [illegible] కాని వానిని [illegible] తెలిపినది. దూరముగానున్న హనుమకొండలోని వెయ్యిస్తంభములగుడి [illegible] ఈయాలయమును గన నింపవలయును.

ఒక సవరణ

వాన్కల్ స్కూలులోని మా యుపన్యాసము ప్రకటించుటలో కొన్నిపొరపాటులున్నవి. అందుముఖ్యముగా సవరింపవలసినవొకటి. మొదటిపేజి రెండవకాలములో మొదటి ప్రోలరాజు అనుసవరణ [illegible]లోని మొదటి బేతరాజుకొడుకు బేతరాజు అనుకొనవలెను. రుద్రదేవుడు రాజ్యమేలుటయు అనుచో రుద్రదేవునియనంతరము మహాదేవరాయలు రాజ్యమేలుటయు అనుసవరణచేసికొనదగును

వ్యక్తిగతాభిప్రాయము

,,నిజాముసంస్థానమున సగమునుండి యాంధ్రులేయగుట ఇందువలనగలిగే భాషాస్థితచేత ఆంధ్రులకే ఎక్కువనష్టము కలుగును. ఈసంగతి ఆంధ్రనాయకులు నిజామువారికి విశదముచేయుటలేదు'' ఇట్లు కృష్ణాపత్రిక [illegible] సంచికలో శ్రీ. శేష గోపాలాచార్యులుగారొక వ్యాసమువంపు వ్రాసియున్నారు. ఇందుకొంత ప్రమాదముకలదనిమా తలంపు. ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో దేశభాషలతోబాటు తెనుగునకును స్థానముకలదు. కాని తెనుగుభాషదీసికొనువారిసంఖ్య చాలస్వల్పము. బి. ఏ., యం. ఏ. లకు సంస్కృతాంధ్రములు సహాయభాషలుగా [illegible] దువవకాశముగలదు. దేశభాషలలో ప్రాథమికవిద్యయు మాధ్యమికవిద్యయు ఉన్నతవిద్యయు నత్యవసరమని గోలకొండపత్రిక తీవ్రముగా [illegible] దొరతనమువారి దృక్పథమునకు తెచ్చుచున్నది. ఆంధ్రసభలలో ఈవిషయమునందును ఇతరరాజకీయశాఖలందును ఆంధ్రభాషాప్రచారము కావలయునని తీర్మానములు ప్రకటింపబడినవి. ఇందులకు దగినంతప్రచారము శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారును చేయుచున్నారు. ఆంధ్రము ప్రధానభాషగ ఆంధ్రబోధనలచేసే కళాశాలలు నిర్వహింపబడుచున్నది. ప్రవేటుపాఠశాలలరన్నుచేయవలెనని దొరతనమువారి ఆర్థికబలన దేశభాష బోధింపబడును [illegible] మాయబడునని యు అందుచే దేశభాషప్రాముఖ్యము నశించునని యు నిచటి ఆంధ్రనాయకులు దొరతనమువారికి తెలపదలంచిరి. ఇపుడు యూనివర్సిటీపక్షమున దేశభాషలలో విద్యగఱపుటకు శ్రీయుత మెకంజీమహాశయులు ఒకవిధానము ప్రచురింపనున్నారు. కాన పైపరిస్థితులుగమనించి పక వ్రాయబడిన వ్యక్తిగతాభిప్రాయము పరిహరణీయము.

,,తే. ర. కవులు''

'గొల్లలుయాదవులా' అనుదానికిజవాబు

శ్రీయుతపూజ్యులగు పత్రికాధిపతులకు ప్రణామములు

ఇపుడే తమపత్రికలో జాబితి ,,గొల్లలు కూడ్రునే యాదవులు అనుటకల్లు'' యనే శీర్షిక చదివితి. ఇదిపూర్వమే యాదవులగూర్చి వ్రాసినట్లు దానికిబదులు లేనట్లు దీని నదిరించియున్న[illegible] ఇది గోలకొండపత్రికకు [illegible]. ఎందుకంటే? ,,జననీజన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరీయసీ''యన్నారు ఎవరో [illegible]. బహుశ యాదవులెవ్వరని చూచియుండలేదేమో [illegible] జవాబిచ్చియుండవలసివచ్చినది. ఈజవాబు [illegible] ప్రకటించ వేడుచున్నాను.

"అనామకులకు జవాబు"

సద్గుణమహోదారకా,

వందనములు. ఏతద్విషయములో మీరు బూనినదీక్ష శ్లాఘనీయము. మీనేర్పు [illegible]. ప్రస్తుతము [illegible] కొరకు పడేయుటికి చాంతాంత కాదు. కాని మీకివన్ని తెలియకున్నది సుమండీ. [illegible] మీయభిప్రాయము! [illegible] తెలియనివారికి తెలుపజెప్పుచున్నాను. గొల్లలు, యాదవులు వేరుగాదని [illegible] సంవత్సరములనుండి [illegible] జరుగుచున్నది. ,,యాదవ''పత్రికలుగూడ కొన్ని వెలిసినవి. ఇంతవరకుమీకంతా తెలియదా! ఆ కొన్నిగూడ జరిపించారే [illegible] ఆమధ్యకాలములో (అప్పటినుండి యిప్పటివరకు) మీరుగాని మీకంటె ముందు వ్రాసినమిత్రులుగాని మరెవ్వరుగాని, యేమియూ [illegible] ,,గొల్లలు కూడ్రనే యాదవులు'' గారని [illegible] విచారణచేసారా. మాటలకేమి [illegible] మహాభాగ్యము. నేనుగూడ ,,గొల్లలుయాదవులే''నని ఘంటాపథముగ నొక్కిచెప్పుచున్నాను. కానిలాభమేమి ఉభయులవాదనకు [illegible] యుదాహరణములుండవలెను. ఇంతమాత్రానికి గొల్లలు [illegible] మారడిగ్రిప్రశ్నగొప్పది. కొన్ని మా గ్రంథములు [illegible]. ఇపుడు పరీక్షారోజులు సమయములేదు. సెలవుల్లో సావధానముగా మీకు జవాబిచ్చెదను. తొందరపడకండి! అవసరపడితే పనులెత్తాండి!

అన్నట్టుమరచానండి. [illegible] మీకింత భయమెందుకు [illegible] ఇంతను [illegible] మీపేరో మారుపేరో, యొక్కపాపుపేరు చెప్పకపోయేరు [illegible] చెప్పకపోతె బాగుండదేమో?''

ఇట్లు

౧౦-౩-౩౫ సంఘం లక్ష్మీబాయమ్మ

మాకు చూడంగ నల్యాలఖు యిరణాబాధ.

మిరియాలగూడెము తాలూకా రైతుల దీనాలాపములు

భూమాన్యదాయ శాఖా మంత్రివర్యులకు మిరియాలగూడెం తాలూకా రైతులపక్షమున యిర్యాలంబించిన మంత్రిగారి దగ్గరకు పంపుకొనుచున్నది:—

శ్రీ రా॥ శ్రీ భూమాన్యదాయమంత్రివర్యుల సముఖమునకు—

అయ్యా,

[illegible]

[illegible]

ఇట్టులున్నవిందు తమవిధేయులు
మిర్యాలగూడెం తాలూకా రైతులు

భాషాభిమానియగుచున్న లోద్యోగి పరివర్తనము

[illegible]

కర్నూలు జిల్లా

పశువుల ప్రదర్శనము

[illegible]

కరీంనగరము తహసీలుకచ్చేరిలో

దస్తావేజులు మాయమగుట

(స్వకీయ విలేఖరి)

కరీంనగరం తేది ౪-౩-౪౪ ఫ:—

కరీంనగరంతాలూకా తహసీలుదారు గారివద్ద పెంపు పై పెత్తనాల పై తాత్కాలిక తహసీలుదారుగా మ. రా. శ్రీ మ న్నంతరావుగారు వచ్చిరి. వీరు ౩౦ ఇస్పండారువరకు పనిచేసిరి. ౧౪ ఫర్వర్దిదారు నుండి తహసీలుదారుగారువచ్చి తమపదవిని స్వీకరించిరి. తాత్కాలిక తహసీలుదారుగారికాలములోని మొదటివారమున ౩౦ ఇస్పండారువారము వేరయినట్టి నాలుగుభూములు పట్టామార్పుదల (మంతకిలీఅరాజీ) దరఖాస్తులు ప్రవేశపెట్టబడినవి ఈనాలుగుదరఖాస్తులను ఈ తాలూకాలో చేరిన సర్వేరెడ్డిపల్లె గ్రామమునకు చెందినవి, ఈదరఖాస్తులతో గూడ భూముల పత్రములు (సైనాపత్రాలు, నాలుగును, నాలుగుకొట్లాలియందు దరఖాస్తులను వారికిచ్చిన ఋణ్పుటికెట్లును నుంచెను. పైనాలుగు విక్రయపత్రములలో ఒక టిమాత్రము రిజిష్టరు చేయబడినది. తక్కినమూడుమాయ రూపాయలకంటే తక్కువవిలువగలవగుటచే రిజిష్టరు చేయబడలేదు; ఈక్రిందిపారు ముంతకిలు చేయించుకొనువారు, ౧. అయ్యనిగారిరావు (ఇతనివి రెండుదస్తావేజులు) ౨. కర్నమర్సన్న, ౩. నంబ్లాలింగయ్య.

పై పత్రములన్నియు తాత్కాలిక తహసీలుదారుగారి యెదుట అంగీకారమునకై ప్రవేశపెట్టబడ,వారు తగువిధముననవ్వవహారము నడిపి యుచితరీతిని వానిపై తస్దీకుచేసిఅవ్వల్ రహీమాలా పంపుటద్వారా మోమూలుపేష్కారికి పంపిరి.

మరువారము తాత్కాలిక (ముస్తదవిా) తహసీలుగారు వెళ్ళిపోయిరి. పూర్వపుతహసీలుదారుగారు వచ్చిరి. పై వ్యవహారము జరిగినపిదప నాలుగుదినములకు తహసీలుకచ్చేరికి వెళ్ళి మోమూలు పేష్కారుగారిని తెలుసుకొనగా మోమూలు రిజిష్టరులో చేర్చుకొనబడలేదు అనలుపత్రము లేకపోవుటచే మోమూలు చేయరని సెలవిచ్చిరి. రైతులు గట్టిగావిచారించగా పత్రములు తనవద్దకు రాలేదని చెప్పెను. కాని పైనవారు చేప్పినట్లు చెప్పగానే తట్టుకొని రైతులనుండ బెదరించెను; అక్కడ పత్రములను మోమూలు పేష్కారు మోమూలుచేయించి దాఖలా చేయుటకు కోరుతున్నారు. మీరట్లు చేయలేదని వారు పత్రములు తెచ్చినవారి మీపైన కేసు పెట్టుదురని. దీనికి కేమి చేయుదురు???

మోమూలు చేయించుకొనతలచిన కొద్దిమంది రైతులు పయనము చేయుచున్నారు. వియాధారముగ చేయుచున్నారో! రైతులు చేయుటవలన ఏమి చేయుదురో!

పై వ్యవహారములోని రైతులు పత్రముల కొరకు మోమూలు పేష్కారు దగ్గరకు పోవుచున్నారు. నాలుగు దినముల తర్వాత రైతులు వెళ్ళియడిగినప్పుడు వీరెవరు తెలియదని చెప్పెను. పేష్కారుగారు తీసికొని పత్రములు తప్పిపోయినవని చెప్పెను.

రైతులీవిషయమును తహసీలుదారుగారితో విన్నవించుకొనగా పేష్కారును పిలిచి చెప్పిరి. కాని పేష్కారు తనకు తెలియదనెను. ఇంతలోనే తహసీలుదారుగారు మరల వెళ్ళిపోయిరి. అంత రైతులు దిక్కుతోచక దర్యాప్తు కొరకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనిరి. వారి విచారణకై కాచుకొనియున్నారు.

ప్రభుత్వకార్యాలయములలో ప్రభుత్వమువారు స్థాపించినట్టి కొగితములు తీసికొని దాఖలుచేసినట్టి పత్రములు కార్యాలయములో కొంపగించబడినపుడు తస్దీకుచేసిన తహసీలుదారిగారిసన్నిధిలో పత్రముల ఖర్చు ఎవరు భరించవలెను, తహసీలుదారుగారు ముందుగా తెలిసికొనవలెను. కాబట్టి యీ విషయము పరిశీలించబడుట, మొదలైన పత్రములు తప్పిపోవుట ప్రభుత్వకార్యాలయములలో ప్రవేశపెట్టునపుడు రసీదు పొందవలెను.

ఇట్టిది యీ యొకతహసీలులోనే కొన్ని మోమూలుగా జరుగుచున్నది. ప్రభుత్వకార్యాలయములలో క్రిందివారి దుర్వినియోగము జరుగుచున్నది. కావున ప్రభుత్వమువారు దీనిని గమనించి త్వరలో సరియగు విచారణ జరిపి దోషులను శిక్షింపవలెను.

సైన్యపరీక్షలకు బోర్డు ఏర్పాటు

సైన్యశాఖపరీక్షలు ఒక బోర్డు ఆధీనము చేయబడినవి. లెఫ్టినెంట్ కమాండర్, లెఫ్టినెంట్ కమాండర్ గారు బోర్డులో అధికారులు. ఫౌజీప్రమోషనువార్షిక పరీక్షలు ౧౩ మార్చిలో జరుగును. హైదరాబాదు సెంట్రల్ కమాన్డరు గారివద్ద జరుగును.

స్థానిక వార్తలు

నిజాం రాష్ట్ర

ఆదిహిందూ మహాసభ

(కందూరు మహబూబ్ నగరము జిల్లా)

నిజాంరాష్ట్రములోని ఆదిహిందువుల విద్యా, నైతిక, సాంఘిక, ఆర్థికాది అభివృద్ధి సంబంధించిన విషయములను గురించి ఆలోచించుటకుగాను మహబూబునగరము తాలూకాలోని కందూరుగ్రామమున ౧౯, ౧౪, ౧౫, ఖుర్దాదు ౧౩౪౪ ఫసలీ (౧౯౩౫ మే నెల ౨౫) కి సరియగు యువనామసంవత్సర చైత్రబహుళ ౧౫, ౧౦ ౧, ౨, గురు, శుక్ర, శనివారములందు నిజాంరాష్ట్ర ఆదిహిందూ మహాసభ సమావేశమగును.

హైదరాబాదు పురవాసి సంఘసభ్యులును, ఆంధ్ర, ఆంగ్ల పారసీ పండితులును, విఖ్యాత సంఘసేవకులునగు శ్రీయుత అరిగె రామస్వామిగారు దయతో అధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించియున్నారు.

కందూరుగ్రామము మహబూబునగరము రైల్వేస్టేషను నుండి ౧౪ మైళ్ళదూరమును, జడచర్ల స్టేషనునుండి ౮ మైళ్ళు దూరముగలదు. మహబూబునగరమునుండి దవరకొండ మోటారుసర్వీసుగలదు. షాదనగరము మోటారు స్టేషనునుండి కందూరు ౧ మైలుదూరమున గలదు ఇచ్చటనే ఆహ్వానసంఘము మునుముందే స్వయంసేవకులు అతిథులకొరకు వేచియుందురు.

ఆహ్వానసంఘసభ్యత్వపు చందా ౩ రూపాయలుగ నిర్ణయించబడినది. సభ్యులుగా చేరగోరువారు మా కార్యాలయమునకుగాని సికింద్రాబాదు గాసుమండి (౨౩౫౫)లోని విఖ్యాత ఆదిహిందూ నాయకులగు బి. ఎస్. వెంకటరావు కంట్రాక్టరుగారికిగాని పంపుకొనవలసినది.

ఆదిహిందు సంఘమునకుచెందిన అన్ని తెగలవారు ఈ మహాసభయందు పాల్గొనవచ్చును. ఇతరవివరములకు వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. పరస్థలములనుండి విచ్చేయువారికందరకును ప్రత్యేకముగ భోజనాది సదుపాయములు ఉచితముగా చేయబడును.

ఆదిహిందువుల అభ్యున్నతిగోరు సజ్జనులందరు సభకు దయచేసి జయప్రదముగా సభజరిపించుటకు తోడ్పడ ప్రార్థన.

ఆహ్వానసంఘ కార్యాలయము, శ్రీ పండిత ఎ. నారాయణరావు హైకోర్టు వకీలుగారి బంగ్లా, మహబూబు నగరము ౧౧-౬-౧౩౪౪.	హాకీం ఎ. కాయిరెడ్డి, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు.

ఇంకొక యూరపీయాధికారి

రెవెన్యూశాఖకు ఒక యూరపియనాధికారిని నిర్ణయించినట్లు తెలియుచున్నది. వీరిపేరు మెక్డొనాల్ అట. ఇప్పుడు వీరు ప్రభుత్వంగెస్టుహౌసులో నివసించుచున్నారు. నిర్ణీతమైన తేదిన వీరి నియామకము ప్రకటించగలరు.

బాలికల ఉన్నత పాఠశాల

భార్యాల సంతోషము

మా ఘుఖహుశ్ ౧వ యి బుధవారము మధ్యాహ్నము ౨ గంటలకు రాజా నీతోర్ గోవిందరావు మహేశోరుగారి పుత్రుని భార్యాల సందర్భమున ఉన్నత బాలికా పాఠశాల బాలికా సంఘము ప్రధానోపాధ్యాయులవారి అధ్యక్షత క్రింద సమావేశమయ్యెను. ప్రథమ సహోపాధ్యాయులగు శ్రీయుత్ బి. వెంకటశేషయ్య బి.ఎ. గారు బాలకుని గురించి రచించిన ఆశీస్సు పద్యములను ద్వితీయ సహాయోపాధ్యాయులగు శ్రీయుత రామ మూర్తి పంతులు గారు చదివిరి. ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీరాజాగారికి మా రతమునొనియాడి. వారికి పుత్రజననమువలన కలిగిన సంతోషమును మనమందరమును పాల్గొనవలయునవియు శ్రేయస్కరమైన సంతానావశ్యకతను గురించియు మాటలాడిరి. బాలికా సంఘాధ్యక్షురాలగు కె. లక్ష్మీబాయి గారు పాఠ్యమ యావంతికరకు ఒక రక్షకుదైన దానియందు పాల్గొనుట మా సభలక్షణము గాన మనయొరుగువారు విశేషించి మనసంఘము సహాయులనగు రాజాగారియానందములో పాల్గొనుట మనకువిధి యనియు చెప్పెను. పిమ్మట బాలికల మంగళగీతముతో సభ ముగిసెను. శ్రీరాజాగారు మాతృభారతిముద్రణకు సెకొసై లు అనుయంత్రమును బాలకుని పేరునతో సంగుటసై బాగస్తుముచేసిరి. బాలికలకు మిఠాయి పంచబడెను.

సందేశ సభ

బాలికల ఉన్నత పాఠశాల బాలికాసంఘము ప్రవయమున మా ఘుఖహుశ్ పంచమి శనివార ఉదయము ౧౧-౩ గంటలకు మా మూలు ప్రకారము ప్రధానోపాధ్యాయుల వారి అధ్యక్షత క్రింద సభ సమావేశమైనది. మాతృత్వము, సందేశము ప్రవేశముమును గురించి ప్రథమ సహోపాధ్యాయుల వారగు శ్రీయుత బి. వెంకటశేషయ్య బి.ఎ. గారు క్రింది విధముగా ఉపన్యసించిరి. ప్రతిసంస్థయు ఒకానొక గొప్ప ఆదర్శము దృష్టియందుంచుకొని స్థాపింపబడునవియు, దేశాభివృద్ధి జాతీయాభివృద్ధి స్త్రీ జనోద్ధరణ మొదలగు విషయములను సరించియుండునవియు నదియే నిజము అభిప్రాయము. ఈ సంస్థయు బాలికలు ఆదర్శగృహిణులుగా నగుటకు ఈ ఉపాధ్యాయుల వాత్సల్యముతో కొందరి సహాయముచే స్థాపింపబడెనని యూ. ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల ఆదర్శప్రకారము క్రియాశిక్షణ యందెందు సైన్యాధిపతి యనియు, విద్యార్థులందరును సైనికులనియు, సైనికులు సైన్యాధిపతియాజ్ఞ ఎట్లు శిరసావహింతురో విద్యార్థులుగూడ ఉపాధ్యాయుల వారి ఆజ్ఞనుగా బద్ధులై యుండవలెననియు, ఈవిధముగా నే యీ సంస్థయుండినట్లు అందరు విద్యార్థుల ధర్మబద్ధులై సామాన్యులవలెగాక ఆదర్శప్రాయులుగా సిద్ధమైనచో గాని దేశమభివృద్ధి గాంచజాలదనియు ఉపన్యసించి ఉదయంకర మా సందేశమును చదివిరి.

సందేశము

ఓ సోదరీమణులారా!

మనము భారతీయులము—విశేషించి—యాంధ్రులము—ప్రపంచచరిత్రయందు మనబట్టి మూలమలో ప్రతిభాదియు గలిగిన రాజకీయాదర్శము సైతము యాధారపడియున్నదని తెల్లముగ తెలియుచున్నది. ఆదర్శ గృహిణీ ధర్మము విధంబుగ ప్రవర్తించుచున్న యీ దేశము పాశ్చాత్యులందరు యనేకవిధములుగా స్తుతించినారు కావున మన భారతీయాదర్శమే మాన్యమగునని అనిపించుచున్నది. తెలిసికొనియాచరింపవలసిన బాధ్యత మనయందున్నది. స్థాపకులుగూడ తమయీసంస్థయందుగల బాలికలు ఆదర్శగృహిణులను తయారు చేయుటకే యిదియుద్దేశించియున్నారు. ఈదినములలో పాశ్చాత్య నాగరికతా వ్యామోహము మనసంఘముపై దాడివెడలుచున్నది. మనము వానిలోని సారముగొని దానిని సక్రమపద్ధతిలో మన నారీయాదర్శముతో మేళవించి, రాజకీయ పూర్వపు జీవితత్వమును గ్రహించి యాచరించి తద్వారా నవభవనమును కావలసియున్న దేగాని, దానికి వేరుగ మనము భారతీయ వ్యక్తిత్వమును జంపుకొని యందరివలె సముద్రమధ్యమున దేలియాడుచుండగూడదు. కావున అట్టి ఆదర్శగృహిణులు కాబోవునట్టి మాపయి మాగురుతర బాధ్యతకలదో గుర్తించి దుష్టిలో నున్న యీ సంఘము మాపయి పెట్టియున్నారు. చెట్టుకొని యున్నట్టి యిది దోషములుగల యిప్పుడు ఆదర్శబాలికలయి గ్రహించి, యిప్పటి జీవిత సుందరరంగమువంటి యుద్ధభూమిత్వమును బహిర్గతించి పిదప బిడ్డలకు తెలిపి యుండుము. మీవారికిని. దేశమునకును. వన్నె తెత్తురు గాక యని కోరుచున్నారు. ఇంకనూ గుర్తించిరి యీసంవత్సరమిదియే కడపటి సమావేశమనియును చెప్పిరి.

తరువాత రెండవ సహాయోపాధ్యాయులవారగు రామమూర్తి పంతులుగారు విశ్వమానవ సోదరత్వము, సత్యము, స్వార్థత్యాగము, ఏకమత్యము, సేవ, వినయము, ఆత్మవిశ్వాసము మొదలగువాని ఆవశ్యకతను విశదీకరించి చెప్పి, విద్యార్థులందరును యీ విషయములను గమనించి ప్రవర్తింపవలయునని బోధించిరి. పిమ్మట ఎఫ్. ఏ. ఉపాధ్యాయుల వారగు వెంకటేశ్వర్లు, ఎం.ఎ. గారు తమవ్యాసమును చదివిరి.

ప్రధానోపాధ్యాయుల వారు విద్యార్థులందరును ఈ క్రమశిక్షణలయి యుండుటను హెచ్చరించి దైవభక్తి భగవత్ప్రార్థనము ముఖ్యమనియు ప్రతిదినము ప్రాతఃకాలము భగవధ్యానము చేసి విద్యనభ్యసించినయెడల విద్యబాగుగా బట్టుపడునని యు పరీక్షలో జయము చేకూరునని యు బోధించి

ఖైదీ పరారియగుట

హింగోలినుండి ఒక ఖైదీ పరారీయయినాడని తెలియుచున్నది. రక్షకభటులు పరధ్యానముతో ఉండుచుండగా, సోదమయికి కాలికిగొలుసు, చేతికిహాత్ కడీతో సహా పోవునప్పుడు దగ్గరనున్న ఖైదీలోటుగూడ ఎత్తుకొని పోయినాడట. వాడు అంగ్రేజీయులాతో నాడట. ఇతడు ౧౧ ఫర్వరీలో పట్టుబడి విచారణయందు జైలు అధీనములో నుంచబడెను. ౧౧ ఫర్వరీలో ౧౧౦౦ దఫా ప్రకారం జాబితాఫౌజ్దారీ నుంచినదవటి నిగురించి రెండు నెలలమాప్యములు చెల్లించుటకు ఆజ్ఞ అయి యుండెను. చెల్లించజాలక జమానత్ యివ్వకుండ, ఇతడు యీ పరారియగుటకు గొప్ప ఉపాయము ఆలోచించినట్లున్నది. పరారీపేరు శేషము పేర్.

యువరాణిగారు

ఇప్పుడు శ్రీయువరాణి అలియాహజ్రత్ షహజాదీ దుర్రెషహవార్ ముర్తాజాబేగం సాహెబ్ గారు వేసవికాలము గడుపుటకై నీలగిరికొండ)కు వెళ్ళిరని తెలియుచున్నది

మరణములు

డాక్టర్ యూసఫ్ హుసేన్ సాహెబ్ యం. ఏ. పి. హెచ్. డి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయపు ప్రొఫెసర్ గారు రా అర్దకె హస్తువాయంత్రము ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో కీర్తిశేషులైరని తెలియుచున్నది. వీరు మిక్కిలి చిన్న వయస్సు లోనే కృశించుచూ ఆసుపత్రిలో రెండువారములనుండి చికిత్స పొందుచుండిరి. వీరు ఈ విశ్వవిద్యాలయమందు మిక్కిలి కర్తవ్యతో పనిచేసినారు. వీరు ఇతరులకే ఇంగ్లండుకు వెళ్లి డాక్టరు పరీక్షలో కృతార్థులైరి.

రాకపోకలు

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయముయొక్క ప్రొఫెసరులగు డాక్టరు ఎ. హెచ్. హాలీగారు వేసవిశెలవు దినములలో ఇంగ్లాండుకు వెళ్ళుచున్నారని తెలియుచున్నది.

రాజోత్సవపత్రిక వెలువడదు

వ్య. స్థా.

గోలకొండ పత్రిక

శ్రీభావనామ సం॥ ఫాల్గుణ శు॥ ౧౪

సోమవారము

రజతోత్సవములు

ఇప్పుడు దేశములో వివిధరాష్ట్రముల ప్రభుత్వములు జార్జి సార్వభౌముని రజతోత్సవమును జరుపుటకై యేర్పాటుచేయుటలో మగ్నములై యున్నవి. మన ప్రభుత్వమువారుకూడ మన రాష్ట్రములో యీ ఉత్సవమును జరుపుటకు యేర్పాట్లు చేయుచున్నారు. మ. ఘ. వ. మన ప్రభువుగారు రజతోత్సవనిధికిగాను ౩ లక్షల ద్రవ్యమును మంజూరుచేసినారు. మొన్ననే నగరోద్యానమందలి టౌనుహాలులో యీ రజతోత్సవమును జరుపుటకై మహారాజా బహదర్ గారి అధ్యక్షతన అధికారులు అనేకులునయూ వేళమై రజతోత్సవము జరుపుటకు ద్రవ్యము వసూలుచేయుటకై ఒకకమిటీని యేర్పరచియున్నారు. ఈ రజతోత్సవముతో కూడ మ. ఘ. వ. మనప్రభువుగారి రజతోత్సవము కలిసివచ్చుట యొకవిశేషము.

ఈ రెండు రజతోత్సవములకును ద్రవ్యము యేరీతిగ ఖర్చుచేయబడునను అంశము ముఖ్యమైనది. ప్రధాన నగరమునందును అనేకవిధముల అలంకరించవచ్చును. విద్యుద్దీపతోరణములు కట్టవచ్చును. ప్రభువుగారియొక్కయు చక్రవర్తియొక్కయు పటములను ఊరేగించి మందుసామానులను మొక్కవగ కాల్పవచ్చును. కాని యీపద్ధతి ఉదారమైనదని మేము తలచుకొనము. ఈ ఉత్సవమును జరుపుటలో ఉద్దేశ్యము, ఇది జనులందరి హృదయములలో చక్రవర్తిగారియొక్కయు ప్రభువుగారియొక్కయు చిరస్మరణీయ [illegible] చేయుటయేకదా! పాలితులగు ప్రజలలో [illegible] యే కొలదికాలము [illegible] చేయబడు బాహ్యాడంబరములపై ఖర్చు యీ దృష్టితో [illegible] చక్రవర్తిగారు బ్రిటిషు దేశమువారికి తమ రజతోత్సవ సందర్భమున బాహ్యాడంబరములకై చాల తక్కువగా ఖర్చుచేయవలసినదని [illegible] చక్రవర్తిగారి [illegible] [illegible] ప్రభువుగారికి [illegible] [illegible] రాష్ట్రములో [illegible] బాహ్యాడంబ [illegible]

[illegible] జరుపుటకు [illegible] మహా [illegible] బహదర్ గారు ప్రజా [illegible] [illegible] కష్టములను [illegible] చేయ [illegible] నిజముగా [illegible] యొక్కయు ప్రజాసామాన్యముయొక్క అనురాగము నాకర్షించగలది. ఎటు జూచినను అతివృష్టి, అనావృష్టి, మొదలగు యీతిబాధలచే క్షామపరిస్థితులు కనబడుచున్న సమయములో ప్రజా క్షేమాభిమానియగు మహారాజా బహదర్ గారిపై సూచన ప్రతిఅధికారియొక్కయు ఆదరమునకు మిక్కిలి పాత్రమైనదని విశేషించి చెప్పవలెనా?

గోండాలు సంస్థానముయొక్క మహారాజాగారు రెండుమూడు నెలల్క్రిందట తమ రజతోత్సవ సందర్భమున ప్రజలలో నిర్బంధ ప్రారంభవిద్యను వ్యాపింపజేయుట మొదలగుకొన్ని ప్రజాహిత కార్యములను ప్రారంభింపజేసిరని చెప్పబడినది. మన రాష్ట్రములో విద్యావ్యాప్తి చాల వెనుకబడియున్నది. ప్రస్తుత విద్యావిధాన సంస్కరణనుగూర్చి ప్రభుత్వము వారాలోచించుచున్నారు. ప్రస్తుతవిధానము రాష్ట్రమందలి అధికసంఖ్యాకుల భాషాభివృద్ధికి, జ్ఞానాభివృద్ధికి నైతికాభివృద్ధికి యేమాత్రము అనుకూలముగా లేకుండుటయేగాక ఆటంకముగాకూడ నున్నదని మొఱలు అధికముగా నున్నవి. తెలుగు మాట్లాడువారు యెక్కువగానుండు జిల్లాలలో తెలుగు భాషద్వారాను, యిట్లే మహారాష్ట్రము, కన్నడము విషయమునను, ఉన్నత విద్య వరకును విద్యనేర్పించు యేర్పాటుచేసి, ఖాస్గీ పాఠశాలల నిషేధాజ్ఞను రద్దుచేయించి, ప్రతిగ్రామములోను అధమపక్షము ప్రారంభవిద్యవరకైనను విద్యనేర్పు యేర్పాటులుండునట్లు ద్రవ్యసహాయమిచ్చి ఖాస్గీ పాఠశాలలను ప్రోత్సహించి, వ్యవసాయ సంస్కారము గ్రామస్థులందరిలో వ్యాపింప జేయునట్టి విద్యను అందరికి అందుబాటులో నుండునట్లుజేయుటకును, విద్యావ్యాప్తియగుకొలది రాష్ట్ర పరిపాలనము నందు ప్రజాభిప్రాయము బలవంతమై యుండుటకు అనుకూలమైనరీతిని శాసనసభను విశాలపరచుటకును—ఒకవిధానము నేర్పాటుచేసి అదితక్షణమే అమలుకువచ్చునట్లు చేసినట్లైన యీరజతోత్సవములు రాష్ట్రముయొక్క భావి చరిత్రయందు చిరస్మరణీయములగు ఘట్టములై యుండగలవు.

హైదరాబాదు అంటువ్యాధుల నివేదిక

—

స్ఫోటకము

[illegible] హైదరాబాదు [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

మశూచిక [illegible] జ్వరము

[illegible] [illegible] [illegible] వైద్యశాల [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] అంటువ్యాధు [illegible] వైద్యశాలలో చేర్చుకొనబడిరి.

కలరా [వాంతిభేది]

ఈ వారములో కలరావ్యాధిగల కేసు లేవియు వైద్యశాలకు రాలేదు.

క్రొత్త సదర్ నాజం కొత్వాలి

ఆఖర్ 1 ౧౬ మార్చి ౧౯౩౫ తారీఖుగల ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్సువార్తయొకటి ఈ క్రింది.— సంయుక్తరాష్ట్రముల పోలీసు యిన్స్పెక్టరు జనరలుగానున్న డబ్ల్యు. డి. హాలిన్సు, సి ఐ. ఇ., ఐ. పి. యస్. గారు రేపు జూలైలో హైదరాబాదు రాజ్యమునకు సదర్ నాజం కొత్వాలీగా పోవునదనుటకై నిజాము ఆధికారులు సమ్మతించినారు. సంయుక్త రాష్ట్రములకు [illegible] యిన్స్పెక్టరు జనరలుగా సర్ ఏ. మార్టిన్. సి. ఐ. ఇ., ఐ. పి. యస్. గారు వత్తురు.

—

త్యాగరాజ మహోత్సవములు

—

భావనామ సంవత్సర ఫాల్గుణశుద్ధ (త్రయోదశి సోమవారము మొదలు బహుళ సోమవారము వరకు 17-3-1935 — 25-3-1935) శ్రీత్యాగరాజ మహోత్సవములు ఈ భాగ్యనగరమున కాచిగూడెంనందలి తుల్జాభవనం ధర్మశాలయందు ఈ క్రింది కార్యక్రమానుసారము వైభవముగా జరుగును.

కార్యక్రమమునకు మీరెల్లరు విచ్చేసి సహాయము చేయుడు. బహుళపంచమి సోమవారము దీనులకు అన్నదానము చేయబడును. అందుకు కావలసినబియ్యము, నెయ్యి, పప్పులు మొదలైన వస్తువులనుకూడ దయచేయుడు.

కార్యక్రమము

18-3-35 సోమవారము సాయంత్రం 6-30-8 లకు విద్వాన్ బి. యస్. రాజయ్యంగారుమయూరు [గాత్రం] శ్రీ. [illegible] గారు [హార్మోనియం] శ్రీ. రంగప్పగారు [మృదంగం]

రాత్రి 9-30 — 12 జ్యోతిరాంగారు వారిశిష్యులతో [గాత్రం హిందుస్తాని]

19-3-35 మంగళవారము సా. 6-30-8.

శ్రీ పి. యల్. శేషగిరి భాగవతారు గారు [హరికథ తమిళ] నరసింహాయ్యగారి సహాయముతో [ఉపేంద్రోపాఖ్యానం] శ్రీ. తిగల జగన్నాథంగారు [మృదంగం]

రాత్రి 9-30 — 12 లకు నాయుని విశ్వనాథశాస్త్రిగారు [హరికథ పాదుకాపట్టాభిషేకం]

20-3-35 బుధవారము సా. 6 — 8

శ్రీ. కేశవమూర్తి గారు, మైసూరు. ఆస్థానవిద్వాంసులు [వీణ] శ్రీ. రాధాకృష్ణరాజుగారు [మృదంగం]

21-3-35 గురువారము సా. 6-30-8

శ్రీ. శారదాబాయి శిష్యవారిశిష్యులతో (గాత్రం హిందుస్తాని)

రాత్రి 9-30-12 శ్రీ. కిష్టప్పభాగవతుల్యశాస్త్రిగారు [హరికథ గాథాకృష్ణ] [illegible] కృష్ణమూర్తి గారు [హార్మోనియం కళ్యాణి] శ్రీ. తిగల జగన్నాథంగారు [మృదంగం]

22-3-35 శుక్రవారము సా. 6-30 — 8

శ్రీ [illegible] కృష్ణమయ్యంగారు [గాత్రం] శ్రీ [illegible] [illegible] గారు [ఫిడేలు] శ్రీ నారదాని [illegible] గారు [మృదంగము]

23-3-35 శనివారము సా. 6-30 — 8

శ్రీ చింతలపూడి వెంకటేశ్వరరావుగారు (గాత్రం) శ్రీ [illegible] గారు (ఫిడేలు) శ్రీ [illegible] కృష్ణరాజు గారు [మృదంగం]

రాత్రి 9-30 — 12 లకు [illegible] గారు [హరికథ సక్కుబాయి] శ్రీ [illegible] గారు [హార్మోనియం] తిగల జగన్నాథంగారు [మృదంగం]

24-3-35 ఆదివారము సా. 6-30 — 8

శ్రీ రంగాచారులుగారు. [illegible] [illegible] [illegible] గారు (ఫిడేలు) శ్రీ [illegible] [illegible] గారు (మృదంగం)

25-3-35 సోమవారము 12-4

దీనులకు అన్నదానము

6-30-9 [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] మంగళం

సూ. — అవసరమయినచో కార్యక్రమము మార్చబడును.

యస్. అనాథరుడు అయ్యంగారు
బి యే. బి. యల్. యం. బి. యి.
అగ్రాసనాధిపతి

యమ్. సుందరం
కార్యదర్శి

భారత భాగ్య యాత్ర

గాంధీమహాత్ముని షష్టిపూర్తులోని చేతివృత్తులభివృద్ధి చేయసంకల్పించి సంచారమారంభించినప్పటినుండియు దేశమంతటను మహాత్ముని ఆదేశమునకు దేశసేవకులనేకులు సంచారముచేసి నిర్మాణకార్యక్రమమును ప్రోత్సాహించుచున్నారు. అట్టివారిలో నిరాడంబరదేశభక్తుడు శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారొకరు. వీరు వినయాశ్రమమును స్థాపించి స్వదేశీవస్త్రములను గుంటూరుజిల్లాలో విరివిగా వ్యాపింపజేయుటకు సంచారవిక్రయపద్ధతియను (హాకింగు) దానిని గాను విరివిగా ఖాయిదా నిచ్చువిధానమును ౧౯౩౩ సం. లో ఆరంభించిరి. అప్పుడు ౯ మందిపోవిర్లు ౯౩౫-౧౪-౬ విలువగలవస్తువులమ్మిరి. ౧౯౩౪ సం లో రామందిపోవిర్లు పనిచేసి రు. ౧౬౩౩-౪-౪ విలువగల వస్తువులమ్మిరి.

వీరు పనిని సాధించుటకు ముఖ్యోద్దేశ్యముతో, భారతభాగ్యయాత్ర,ను నెలకొలిపి దానినిపూర్వ శ్రీమహాత్ములవారికి సాయగా యాత్రలో ప్రజలకుపదేశించువాక్యములనుగురించి యాత్రికులు చేయవలసినపనులనుగురించియు సూచనలనిచ్చిరి. అందులో ముఖ్యమైనవి కొన్ని ఇటతెలుపబడినవి. ఇతరప్రదేశములలో ఇట్టియాత్రలనడుపువారికిని, నిర్మాణకార్యక్రమము ననుసరించువారికిని ఉపయోగించును.

(౧) ప్రచారనివేదికలలో యాత్రపోయినమార్గము స్పష్టముగా తెలుపవలెను.

(౨) ప్రత్యేకించబడినస్థలములలోతప్ప ఇతరచోట్లయందు స్థలములోగాని వీధులలోగాని ఉమ్మివేయరాదు. పెంటవేయరాదు. మలమూత్రవిసర్జనము చేయరాదు. వానిని మట్టితోకప్పివేయుము.

(౩) చేబియ్యమునే తినవలెను. తెలుపువచ్చునట్లు దంపకూడదు. చేబియ్యమును, తెలుపు చేసినబియ్యమును వాని మాదిరిలు ప్రజలకు చూపుము.

(౪) ఉప్పు చేసికొనువారు స్థానికయుద్యోగస్థులకు ముందుగా తెలుపవలెను.

(౫) యాత్రికులు వీధుల నూడ్చవలెను. మలమూత్రములను గోతిలో వేసి మట్టిపోసి వృద్ధ్యపద్ధతి చూపింపవలెను.

(౬) గ్రామములో తయారగువస్తువులజాబితా నుంచుకొని ప్రజలకు తెలుపవలెను.

గృహపరిశ్రమల ప్రోత్సహించుటకు వినయాశ్రమము వారేర్పరచిన రెండవయాత్ర ది ౧౭-౨-౩౫ తేదిన గుంటూరు నుండి బయలుదేరి, ది ౪-౩-౩౫ తేదిని బాపట్ల యంకొలనుకు చేరిరి. ఈ యాత్రలో ౧౮ మంది పాల్గొనిరి. ౧౫ గ్రామముల చూచిరి. యాత్రలో రూ. ౧౦౩౦-౧౧-౬ ఖద్దరును, రు ౧౩౫-౧౫-౯ విలువగలవస్తువులను ఇంతమనిమాత్రము. మంగళగిరి తదితరుల [illegible] సుమారు రు ౫౦౦ ల విలువగలవస్తువులను అమ్మబడినవి.

గ్రామసౌభాగ్య సంఘము

గ్రామములోకూడ ఖద్దరుత్పత్తి, [illegible] గ్రామ [illegible] కార్యక్రమములను నడుపుటకు [illegible] స్థాపింపబడినది.

[illegible]ంగభద్రా ప్రాజెక్టు ప్రారంభము

[illegible] ప్రాజెక్టునుగురించి మైసూరు, మదరాసు ప్రభుత్వములు [illegible] మనమెరుగుదుము. [illegible] తెలియుచున్నది.

[illegible]

[illegible] రు ౫౦౦ [illegible] ౧౦౦౦ రూపాయలివ్వుటకు తీర్మానించిరి.

మైసూరు సంస్థానములో ఆంధ్రులు

ఇండియాలో ఆంధ్రులు ఒక్కకోటిన్నరమంది. వారి భాష మాట్లాడువారిసంఖ్యనుబట్టి భారతదేశభాషలలో మూడవస్థానమునందున్నది. మొట్టమొదటిది హిందీ, రెండవది బెంగాలీ. దాని దేశమునకు ఉత్తరమున ఒరిస్సాయు, మద్రాసు రాష్ట్రములలో చాలభాగము, నిజాము రాష్ట్రములో సగభాగము, పడమట బళ్ళారియు, మైసూరు సంస్థానములో బెంగుళూరు, దక్షిణమున మద్రాసు పట్టణము. అసలు ఆంధ్రదేశములోనేగాక ఆంధ్రులసంఖ్యకలుండి ప్రత్యేకముగా తమిళదేశములో ౨౦ లక్షలమందియు, బర్మాలో ౧౪ లక్షల మందియు, ఇక యిండియాలో తక్కినచోట్లలో ఆక్కడక్కడ, ముఖ్యముగా బొంబాయి, పూనా, నాగపూరు కలకత్తా, జంషెడ్‌పూరు, ఖరగపూరు, కోలారులో వేలకొలది మంది యు ఆంధ్రులుగలరు. మదరాసు రాష్ట్రములో ౧౧ ఆంధ్రజిల్లాలును, నిజాము రాష్ట్రములో ౯ ఆంధ్రజిల్లాలును గలవు. మైసూరురాష్ట్రమందలి ఆంధ్రులసంఖ్య పదిలక్షల ముప్పదియొక్కవేలు. వీరు ఆంధ్రదేశమునుండి వలసపోయి అచ్చట నివాసమేర్పరచుకొని ఉండిపోయినవారుకారు. వీరు మొదట మైసూరుసంస్థానమందే తూర్పుభాగమున నివసించుచుండినవారు. ఈతూర్పుభాగము (అనగా, కోలారు, బెంగుళూరులో కొన్ని భాగములు, తుముకూరు, చితలదుర్గము జిల్లాలు) అనంతపురము, ఆంధ్రబళ్ళారి జిల్లాలతో కలసి ఆంధ్రదేశములో ఒక భాగమైయున్నది; యిక్కడ తెలుగు భాషనే మాట్లాడుదురు. కాబట్టి ఆంధ్రదేశమున మూడు రకాల పరిపాలనముగలదు. ఒకటి బ్రిటిషువారిది, రెండవది నిజాం గారిది, మూడవది మైసూరు రాజాగారిది. కర్ణాటకదేశమున కూడ నిట్లే యున్నది. ....అయితే వివిధభాషలను మాట్లాడుజనము ఒకేరాజ్యమునపుట్టినవారలకు ఆ రాజ్యమున వివిధభాగములలోకి వలసవచ్చి స్థిరనివాసములనేర్పరచుకొనినవారలో అయి యుందురు. ఇట్లు కోలారు, తుముకూరు జిల్లాలలో యెక్కువ స్థిరము తెలుగు మాట్లాడుజనులచే నిండియున్నది. "తమిళ భాష మాట్లాడువారు కోలారు బంగారుగనులలోను, బెంగుళూరు సివిలు అండు మిలిటరీ స్టేషనులోను (మైసూరు జనపరిగణన నివేదిక ౧౯౩౧ సం) ఉన్నారు. ఈ సంస్థానములో ఆంధ్రులు మొత్తము జనసంఖ్యలో ౬వ వంతు. వారిభాష కన్నడము తర్వాత ప్రాముఖ్యమువహించినదైనను, అది ఉపేక్షించబడుచున్నది. దానివిషయమై శ్రద్ధవహించువారు లేరు. కొద్దిమందిమాత్రమే దానిని చదువను వ్రాయను శక్తిగలవారు.

ఈ క్రిందిభాషలు సంస్థానముయొక్క మాతృభాషలుగా గ్రహింపబడినవి:—

మొత్తము జనసంఖ్య	౬౫౫౭౦౦౦
కన్నడ	౪౫౨౮౦౦౦
తెలుగు	౧౦౩౧౦౦౦
హిందూస్తాని	౩౮౩౦౦౦
తమిళము	౩౧౪౦౦౦
మరాఠీ	౯౧౦౦౦౦

క్రింది తాలూకాలలో తెలుగువారి సంఖ్య యెక్కువ:—

తాలూకా	ఆంధ్రులు	మొత్తము జనసంఖ్య
పావగడ (టి)	౪౬౫౦౫	౩౨౭౬౬
[illegible] (చి)	౨౭౪౩౧	౬౬౯౩౩
బౌరింగుపేట (కో)	౩౨౯౫౭	౩౦౦౯౩
చిక్కబళ్ళాపూరు	౪౩౦౫౨	౬౨౨౦౯
శ్రీనివాసపూరు	౫౫౪౪౬	౩౦౫౬౯
ముళ్బాగల్	౪౯౬౯౨	౭౪౬౧౩
చింతామణి	౫౯౩౬౬	౭౯౨౧౧
సిడ్లఘట్ట	౩౯౩౬౬	౬౨౩౭౫
బాగేపల్లి	౫౨౫౩౪	౫౭౭౨౬
గౌరిబిదనూరు	౧౬౨౯౩	౧౯౯౬౬
కోలారు	౩౦౬౭౨	—
[illegible]	౬౩౫౧౦	౧౦౧౫౧౦
మాలూరు	౨౫౪౭౫	—

ఈ క్రింది తాలూకాలలో తెలుగు మాట్లాడువారిసంఖ్య యెక్కువ:—

మధుగిరి	౩౬౨౭౧
కొరటగిరి	[illegible]
బెంగుళూరు	౪౧౦౨౭
దొడ్డబళ్లాపూరు	[illegible]
హోసకోట	[illegible]
దేవనహళ్ళి	[illegible]
చెళ్ళకెరె	౨౧౬౫౯
[illegible]	౩౭౬౨౩
మొళకాల్మూరు	౧౬౭౯౧
జగళూరు	౧౪౧౩౩
హిరియూరు	౯౫౪౧
బెంగళూరు నగరము	౪౦౦౦౦
మైసూరునగరము	౧౦౦౦౦

కోలారుజిల్లాలో ౪ లక్షల ౩౦ వేలమంది తెలుగుమాట్లాడుదురు. ౫౯ వేలమంది హిందూస్థాని మాట్లాడుదురు. ఆ జిల్లాలో ౧౪౦ హిందూస్థాని ప్రాథమిక పాఠశాలలు గలవు. కాని తెలుగు పాఠశాల యొకటియు లేదు. ఆదే రాష్ట్రములో ౫౩౭ ప్రాథమిక పాఠశాలలుగలవు. కాని ఆంధ్రులకు ఒక్కపాఠశాలయైనను లేదు. తర్వాత యీరాష్ట్రమునందలి మాధ్యమిక పాఠశాలల మొత్తముసంఖ్య ౨౯౯. అందులో ౨౫౩ బళ్లలో కన్నడమును, ౩౦ బళ్లలో హిందూస్థానిని, ౪ బళ్లలో తమిళమును, ఒక దానిలో ఇంగ్లీషు మాత్రమే నేర్పుదురు. వీటిలో కూడ తెలుగుకు స్థానము లేదు. మొత్తము ౪౦ హైస్కూలు పాఠశాలలుగలవు. వాటిలో యొకటిలోమాత్రమే తెలుగున్నది. ప్రైవేటు పాఠశాలలలోను తెలుగుగలదు. విద్యార్థి గాని ప్రాథమిక మాధ్యమిక పాఠశాలలలో తెలుగునేర్చుకొనుటకు అవకాశము లేనప్పుడు హైస్కూలు తరగతులలో గాని కాలేజీలలో గాని తెలుగెట్లు తీసికొనగలడు!

ఆధునికయుగమున ప్రాథమిక దశవరకైనను ప్రతివిద్యార్థికిని మాతృభాషలో విద్య నేర్పుటయనునది ప్రజాప్రభుత్వముయొక్క విధి.

బొంబాయి, మదరాసు రాష్ట్రముల ప్రభుత్వములు తమతమ రాష్ట్రములలో నాలుగైదు భాషలకు తోడ్పడుచున్నవి. కాబట్టి మైసూరుదర్బారువారు వారి సంస్థానమందలి ఆంధ్రులకోర్కెలను గమనింపవలెను.

౧౦ లక్షల ఆంధ్రులు తమమాతృభాషను మంచిగా మాట్లాడగలరనిగాని, వ్రాయగలరనిగాని, లేక గ్రంథములను గాని చదువగాని తెలియకయుండుటచే తమభాషను అనాగరికముగ మార్చుకొనుచున్నారు. వారిని గ్రహింపజేయుటకు ఏమి చేయుచుండగలరనిగాని తలచవీలులేదు. ఆంధ్రులు వెంటనే మేల్కొని ఉద్యమముచేయవలెను. వారు గ్రంథాలయములను విరివిగా నెలకొల్పవలెను, మహాసభలు జేయవలెను, తమ సాంఘిక సారస్వత ఉద్యమములకు బలము సమకూర్చుటకు సంఘములుగ చేరవలెను, తెలుగుగ్రంథాలయములు, సర్కారువారి ప్రభుత్వసహాయముతో నిర్వహించదగిన పాఠశాలలను స్థాపించవలెను. మరియు తెలుగువారి ఉత్సవములను, పురాణములను, తెలుగు నాటకములను [illegible] తెలుగుపై అభిమానమును ప్రజ్వలింపజేయవలెను.

ఆంధ్రులు తమతమలో వారి ప్రాచ్యమైనభాషను వృద్ధిచేసికొనవలసినదని మేము మరియొకసారి విజ్ఞాపించుచున్నాము. తెలుగు ప్రాచ్యదేశపు ఇటాలియను భాషయని ఖ్యాతింపబడినది. ౧౯౧౧ మద్రాసు జనాభా నివేదికలో యిట్లు వ్రాయబడియున్నది: "తెలుగులో యొక్కస్వరములు [illegible] మాధుర్యము, ఇతరభాషలలో నింతలేదు. విజయనగర సామ్రాజ్యాధిపతి శ్రీకృష్ణదేవరాయలవారు యింతకంటెను సామ్రాజ్యముగా చెప్పియున్నారు. "దేశభాషలందు తెలుగు శ్రేష్ఠము. వేదశాస్త్ర నిపుణులలో మహాప్రసిద్ధులు అప్పయ్య దీక్షితులు "ఆంధ్రత్వ మాంధ్రభాషా చ ప్రాభాకర పరిశ్రమః తత్రాపి యాజుషీ శాఖా నాల్పస్య తపసః ఫలం" అని అన్నారు.

[illegible] బాలగంగాధర [illegible] మహారాష్ట్రులు ఆంధ్రులనుండి రాజకీయములు నేర్చుకొనవలెను.

బెంగుళూరు, ౩౦-౪ మాచు	యస్. శ్రీరామనరసింహం జనరల్ సెక్రటరీ ఆంధ్రమహాసభా స్థాయిసంఘము

బొబ్బిలియుద్ధము కాపీరైటుకేసు

[illegible]

ఒకటి రెండు [illegible] విని విరిచిరి. మూడు నాలుగు [illegible] వారికి అవివేకమునకు నాయుడ్యాచేసిరి.

మ. ఘ. వ నిజాం సంస్థానపు రైల్వే

౧ ఏప్రిలు ౧౯౩౫ నుండి అమలుకువచ్చు ప్యాసెంజరు బండ్ల రాకపోకల కాలములు

పెద్ద లైను

		2 ప్యా. క. ని.	4 ప్యా. క. ని.	10 మిక్స్‌డ్ క. ని.	12 ప్యా. క. ని.
వాడి	పో.	3-05	11-18	పర్లినుండి	
వికారాబాదు	రా.	6-01	14-06	18-57	
	పో.	6-10	14.14	19-30	
హైద్రాబాదు డి. జి.	రా.	7-55	15-33	21-44	
	పో.	8-28	15-48	21-54	19-18
సికింద్రాబాదు	రా.	8-45	16-05	22-20	19-35
	పో.	9-20			19-50
ఖాజీపేట	రా.	12-45			22-42

		2	8 మిక్స్‌డ్ వార్ధా నుండి	6 జి. టి. ఎ. ఎక్స్. ఢిల్లినుండి
బల్లార్షా	పో.		12-45	21- 30
ఖాజీపేట	రా.		20-45	2- 45
	పో.	13-00	23-40	3- 10
డోర్నకల్లు జంక్షన్	రా.	15-05	2-56	4- 58
	పో.	15-24	6-00	5- 13
బెజవాడ	రా.	18-20	9-55	7- 38 మదరాసు

		1 ప్యా. క. ని.	5 జి. టి. ఎ. ఎక్స్. క. ని. (మద్రాసు నుండి)	7 యఫ్. ఎక్స్‌ప్రెస్ క. ని.	11 ప్యా.	3 ప్యా.	9 ప్యా.
బెజవాడ	పో.	5-45	17-30	19- 10			
డోర్నకల్లు జంక్షన్	రా.	8-50	20-00	23- 58			
	పో.	9-08	20-20	24- 00			
ఖాజీపేట	రా.	11-22	22-28	3- 00			
	పో.		23-05	6- 30			
బల్లార్షా	రా.		4-10	14- 03			
ఖాజీపేట	—		ఢిల్లీకి	వార్ధాకు			
	పో.	11-40			3-20		
సికింద్రాబాదు	రా.	15-07			6 24		
	పో.	15-29 / 17-05			6-34	9- 05	7- 25
హైద్రాబాదు డి. జి.	రా.	15-45 / 17-21			6-50	9- 31	7- 41
	పో.	... / 17-30				9- 39	8- 00
వికారాబాదు	రా.	19-09				11- 08	10- 13
	పో.	19-17				11- 16	10- 23
వాడి	రా.	22-00				14- 00	పర్లి

డోర్నకల్ జంక్షన్ — సింగరేణి కాలియరీసుల శాఖ

		18 మిక్స్‌డ్ క. ని.	20 మిక్స్‌డ్ క. ని.
డోర్నకల్ జంక్షన్	పో.	9-10	15-40
సింగరేణి కాలియరీస్	రా.	10-35	17-00

		17 మిక్స్‌డ్ క. ని.	19 మిక్స్‌డ్ క. ని.
సింగరేణి కాలియరీస్	పో.	13-15	18- 30
డోర్నకల్ జంక్షన్	రా.	14-30	19. 50

డోర్నకల్ జంక్షన్ — భద్రాచలం రోడ్డుల శాఖ

		16 మిక్స్‌డ్ క. ని.
డోర్నకల్ జంక్షన్	పో.	9-55
భద్రాచలం రోడ్డు	రా.	12-03

		15 మిక్స్‌డ్ క. ని.
భద్రాచలం రోడ్డు	పో.	12-53
డోర్నకల్ జంక్షన్	రా.	15-0)

వికారాబాదు — పర్లి-వైజ్నాథ్ శాఖ

		9 ప్యా. క. ని. (చేరుగా సికింద్రాబాదు నుండి)	21 మిక్స్‌డ్* క. ని.
వికారాబాదు	రా.	10-13	
	పో.	10-23	15-32
మహమ్మదాబాదు-బీదర్	రా.	13-21	18-54
		మిక్స్‌డ్	
	పో.	13-50	
భాల్కి	రా.	15- 06	
	పో.	15- 26	
పర్లి-వైజ్నాథ్	రా.	21-00	

		10 మిక్స్‌డ్ క. ని.	22 మిక్స్‌డ్ క. ని.
పర్లి-వైజ్నాథ్	పో.	7-40	
భాల్కి	రా.	13-26	
	పో.	13-58	
మహమ్మదాబాదు బీదర్	రా.	15-25	
	పో.	15-40	10-10
వికారాబాదు	రా.	18-57	13-32
	పో.	19-30	
		చేరుగా సికింద్రాబాదు నుండి	

* మూడవ తరగతిమాత్రమే యుండును

ముఖ్యవిషయములు

౧౯౩౫ ఏప్రిలు ౧వ తేదీమొదలుకొని కాలసూచకపట్టిక (టైంటేబిలు) లో అనేక ముఖ్యమైనమార్పులు అమలుకువచ్చును.

ముఖ్యములైన మార్పులు క్రింద తెలుపబడినవి. కాని ప్రయాణము చేయదలచువారు స్టేషనులవద్దనుండు పెద్దకాల సూచకపత్రములను, "టైంటేబిలు అండు గైడ్" అనుదానిని చదువుటమంచిది. ఈ "టైంటేబిల్ అండు గైడ్" ౩౦ వ తేదీనుండి ముఖ్యమైన స్టేషనులలో అమ్మబడును.

(౧) నెం. ౨ రు దిగువప్యాసెంజరుబండి ౩గం. ౫ ని.లకు వాడినొబయలుదేరి నాంపల్లిస్టేషనుకు ౭గం. ౫౫ ని.లకును సికింద్రాబాదుకు ౮గం. ౪౫ ని.లకువచ్చును. ఇప్పుడీ ఈబండి హైద్రాబాదుకు ౮ గం. ౨౪ ని.లకును, సికింద్రాబాదుకు ౯ గంటలకును చేరుచున్నది.

(౨) నెం. ౧౧ రు ఎగువ, మరియు నెం. ౧౨ దిగువ ప్యాసెంజరుబండ్ల రాకపోకలకాలములు కొద్దిగామార్చబడును. నెం. ౧౧ ఎగువబండి ౩గం. ౨౦ ని.లకు ఖాజీపేటవదలి ౬ గం. ౨౪ ని.లకు సికింద్రాబాదుకును, ౬ గం. ౫౦ ని.లకును నాంపల్లికిని చేరగలవు. నెం. ౧౨ దిగువబండి ౧౯ గం. ౧౮ ని.లకు హైద్రాబాదును, ౧౯ గం. ౫౦ ని.లకు సికింద్రాబాదునువదలి ౨౨ గం. ౪౨ ని.లకు ఖాజీపేటచేరును. ఈబండ్లు యీ క్రిందిస్టేషనులవద్ద ఆగును:—

ఘటకేసర్
బీబీనగర్
భోనగిర్
ఆలేర్
జనగాము
రఘునాథపల్లి, మరియు
ఘనపూర్

(౩) కాజీపేటకును సికింద్రాబాదుకును మధ్య రైలుమార్గమున నెం. ౮ దిగువ, నెం. ౩ ఎగువ ప్యాసెంజరుబండ్లను నడిపించుట ఆపివేయబడును.

(౪) నెం. ౫ ఎగువ గ్రాండుట్రంకు యెక్స్‌ప్రెస్సు ౧౭గం. ౩౦ ని.లకు బెజవాడవదలి ౨౨ గం. ౨౮ ని.లకు కాజీపేటకును, ౪ గం. ౧౦ ని.లకు బల్లార్షాకునుచేరును; నెం. ౬ దిగువ గ్రాండుట్రంకు యెక్స్‌ప్రెస్సు ౨౧ గం. ౩౦ ని.లకు బల్లార్షావదలి ౨ గం. ౪౫ ని.లకు కాజీపేటకును, ౭ గం. ౩౮ ని.లకు బెజవాడకునుచేరును. ఆగెడుస్థలములు మరికొన్ని చేర్చబడినవి. ఎఱ్ఱుపాలెములో నెం. ౫౫ ఎగువబండియు, ఖమ్మంకల్లు, మధిర, ఎఱ్ఱుపాలెం కొండపల్లిలలో నెం. ౬ దిగువబండియు ఆగును. ఈక్రిందిస్టేషనులవద్ద కొన్నిబండ్లుఆగవు: రామగుండములో మరియు విరూరులోను నెం. ౫ దిగువబండియు, విరూరు, రెక్నిరోడ్డు, పాట్కపల్లి స్టేషనులలో ఆగుటరద్దుచేయబడినది.

(౫) బెజవాడకును బల్లార్షాకును (వార్ధానుండియు, వార్ధాకును) మధ్య మరియొకబండితో సంబంధములేకుండ నేరుగానడచు నెం. ౭ ఎగువ, మరియు నెం. ౮ దిగువ మిక్స్‌డుబండ్ల ఆఖ్రాస్తు టైమింగులుయివి: నెం. ౮ దిగువబండి బల్లార్షాను ౧౨ గం. ౪౫ ని.లకును, కాజీపేట ౨౩ గం. ౪౦ని.లకును, డోర్నకల్లు ౬ గంటలకునువదలి బెజవాడకు ౯ గం. ౫౫ ని.లకునుచేరును; నెం. ౭ ఎగువబండి బెజవాడను ౧౯ గం. ౧౦ ని.లకును, డోర్నకల్లు, ౨౪ గంటలకును, కాజీపేట ౬ గం. ౩౦ ని.లకునువదలి, బల్లార్షాకు ౧౪ గం. ౩ ని.లకుచేరును.

నెం. ౭ ఎగువబండి కాజీపేటలో సికింద్రాబాదుకును, నాంపల్లికినివచ్చు నెం. ౧౧ ఎగువబండికి అందించును.

(౬) సికింద్రాబాదుకును పర్లివైజ్నాథ్‌కును మధ్యనుండు శాఖపైనడచు నెం. ౯ ఎగువబండియొక్కయు, నెం. ౧౦ దిగువబండియొక్కయు ఆఖ్రాస్తుకాలములు క్రిందివిధముగ నుండును:—

నెం. ౯ ఎగువబండి

సికింద్రాబాదు.	పో.	౭ గం. ౨౫ ని.
నాంపల్లి	,,	౮ గం. ౦౦ ని.
మహమ్మదాబాదు }	రా.	౧౩ ,, ౨౧ ని.
బీదరు }	పో.	౧౩ ,, ౫౦ ని.
పర్లివైజ్నాథ్	రా.	౨౧ ,, ౦౦ ని.

నెం. ౧౦ దిగువబండి

పర్లి-వైజ్నాథ్	పో.	౮ గం. ౪౦ ని.
మహమ్మదాబాదు }	రా.	౧౫ ,, ౨౫ ,,
బీదరు }	పో.	౧౫ ,, ౪౦ ,,
నాంపల్లి	రా.	౨౧ ,, ౪౪ ,,
సికింద్రాబాదు	రా.	౨౨ ,, ౦౦ ,,

డోర్నకల్లు—భద్రాచలంరోడ్డు

ఈశాఖలో బండ్లు వారమునకు మూడుపర్యాయములు మాత్రమేగాక ప్రతిరోజును నడచును.

౨ న్డ లైను

[illegible]

		39	35		41
		[illegible]	ప్యా.		[illegible]
		గ. ని.	గ. ని.	గ. ని.	గ. ని.
ద్రోణాచలము	పో.	6-15	10-20		15-15
కర్నూలుటౌను	రా.	7-30	11-27		16-28
	పో.	37	11-39		
మహబూబు నగరము	రా.	ప్యా.	15-22		
	పో.	7-57	15-32	34	32
హైదరాబాదు ఎం. జి.	రా.	10-55	18-38	ప్యా.	ప్యా.
	పో.	10-58	18-53	7-00	18-25
సికింద్రాబాదు	రా.	11-21	19-15	7-25	18-50
					మిక్స్‌డు
	పో.			7-42	19-30
నిజామాబాదు	రా.			13- 0	0-46
	పో.			13-10	1-08
పూర్ణ	రా.	44		15-54	5-08
		మిక్స్‌డ్			ప్యా.
	పో.	18-35		16- 8	5-18
పర్భని	రా.	19-55		16-52	6-03
	పో.	20-35		17- 4	6-15
		పర్లి			
జాల్నా	రా.			20-25	9-27
	పో.			20-39	9-41
[illegible]	రా.			1-25	14-48

		33	31		
		ప్యా.	ప్యా.		
		గ. ని.	గ. ని.	గ. ని.	గ. ని.
మన్మాడు	పో.	4-02	12-40		
జాల్నా	రా.	8-41	17-20	43	
	పో.	8-55	17-34	మిక్స్‌డ్	
పర్భని	రా.	11-42	20-26	4-40	
	పో.	11-45	20-29	5-17	
పూర్ణ	రా.	12-26	21-10	6-46	
	పో.	12-36	21-20		
నిజామాబాదు	రా.	16-24	0-59		
	పో.	16-34	1-15	36	38
సికింద్రాబాదు	రా.	21-15	6-15	ప్యా.	ప్యా.
	పో.	21-28	6-58	6-40	17-33
హైదరాబాదు ఎం. జి.	రా.	21-45	7-10	6-51	17-48
	పో.			7-01	17-58
మహబూబునగరము	రా.			9-54	20-48
	పో.			10-02	
కర్నూలుటౌను		40			42
	రా.	[illegible]		13-35	మిక్స్‌డు
ద్రోణాచలము	పో.	8-38		13-47	17-32
	రా.	10-00		14-59	20-00

		45 మిక్సడు			46 మిక్సడు
		గ. ని.			గ. ని.
పూర్ణ	పో.	7-10	హింగోలీ	పో	13-30
హింగోలీ	రా.	10-40	పూర్ణ	రా	15-45

		44 మిక్సడు			43 మిక్సడు
		గ. ని. పూర్ణ నుండి			
పర్భని	రా.	19- 55	పర్లి-వైజ్నాథ్	రా.	1-25
	పో.	20- 35		పో.	4-40
పర్లి-వైజ్నాథ్	రా.	23- 50	పర్భని	రా.	5-17
					పూర్ణకు

నెం. ౩౪ దిగువ ప్రయాణికులబండి కాచిగూడను ౭ గం లకు వదలి సికింద్రాబాదుకు ౭ గం ౫౨ ని. లకును, నిజామాబాదుకు ౧౨ గం లకును, మన్మాడుకు ౧ గం ౨౫ ని లకును చేరును.

(౨) నెం ౩౮ ఎగువ ప్యాసెంజరుబండి మన్మాడును ౪ గం ౨ ని. లకు వదలి సికింద్రాబాదుకు ౨౧ గం ౧౫ ని. లకును, కాచిగూడకు ౨౧ గం ౪౫ ని. లకును చేరును. మన్మాడువద్ద ఆలస్యముగా బయలుదేరుటకు కారణము ముఖ్యమైన జి. ఐ. పి. రైల్వేలోని బండ్ల రాకపోకల కాలములలో మార్పులు జరుగుటయే ఈబండ్లకును నెం ౩౩ రు ఎగువబండికిని సంబంధము కలదు

(౩) నెం. ౩౫ రు ఎగువ, నెం.౩౬ రు దిగువ ప్యాసెంజరు బండ్లు ఉలిగ్దకొండవద్దఆగగలవు

(౪) పూర్ణా—హింగోలీశాఖలో నెం. ౯౧ రు ఎగువ నెం ౯౨ దిగువ పటేల్ బండ్లు తీసివేయబడును

(౫) పర్భని—పర్లిశాఖ:—నెం ౪౩ ఎగువ, నెం ౪౪ దిగువబండ్లయొక్క రాకపోకలకాలములో మార్పులు క్రిందివిధముగానుండును:—

పర్లి-వైజ్నాథ్	పో. ౧ గం. ౨౫ ని.	౪౩ ఎగువబండి
పర్భణి	రా ౪ గం. ౪౦ ని.	
	పో. ౫ గం ౧౭ ని.	
పూర్ణా	రా ౬ గం. ౪౬ ని.	
పూర్ణా	పో. ౧౯ గం ౩౫ ని	౪౪ దిగువబండి
పర్భణి	రా. ౨౦ గం. ౩౫ ని.	
పర్లి-వైజ్నాథ్	రా ౨౩ గం ౫౦ ని	

ఈబండ్లు పూర్ణాలో హింగోలీశాఖతో కలువును

చీఫ్ట్రాన్స్పోర్టేషను సూపరింటెండెంటు గారి ఆఫీసు
సికింద్రాబాదు—దక్కను
తేది ౧౩ మార్చి ౧౯౩౫

[ఆజ్ఞచేత]
ఎచ్. ఇ. విలియంస్
చీఫ్ ట్రాన్స్పోర్టేషను సూపరింటెండెంటు

టర్నరుదొరగారి యుద్యోగము స్థిరపరుపబడుట

—

ఒకవిలేఖరి యిట్లువ్రాయుచున్నాడు.—

సోమవారము నాటి బులెటిను లో మిస్టర్ టర్నర్ గారు, నైజాము కళాశాలకు ఖాయముగా ప్రిన్సిపాలుగా నియమింపబడిరని తెలిసి యెంతయు సంతోషించితిమి. వారితో కూడ ప్రొఫెసర్ ఖాదర్ హుసేన్ గారు వైస్ ప్రిన్సిపాల్ గా [illegible] నియమించుచు [illegible]. ఈ వార్తలు ప్రస్తుతము కాలేజీలో నుండు విద్యార్థులకును [illegible] కలిగించినవి [illegible] చాలాకాలమునుండి [illegible] ప్రిన్సిపాలుగానుండిరి. వారింతవరకును ఖాయము చేయబడకుండుట [illegible]. వీరియొక్క ప్రస్తుతము వారిని ఖాయముచేసినందులకు సంతసిల్లుచున్నాము. టర్నర్ గారు [illegible] నైజాము కళాశాలను శాశ్వతముగా నిలువబెట్టునని [illegible]. విశ్వవిద్యాలయ [illegible] ఆట్టిసందర్భమున టర్నర్ దొరగారు [illegible] నైజాము కళాశాలకీర్తిని నిలబెట్టుకొనగలరని [illegible].

—

పశుప్రదర్శనము

—

గోవాడ

రైతు మహాజనులెల్లరు పశు సంపదయొక్క ప్రాముఖ్యమును గుర్తించునట్లు వారిని ప్రోత్సహించుటకై మద్రాసు రాజధానియందలి అన్ని జిల్లాలలోని గ్రామములలో పశుప్రదర్శనములు జరుగుచున్నవి

మహాశివరాత్రినాడు గోవాడ గ్రామమున రైతు సభ [illegible] పశువులప్రదర్శనము, రైతుపశోత్సవములు జయప్రదముగ జరుపబడినవి. [illegible] రైతు [illegible] రంగనాయకులు గారు ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవమును, రైతు పశోత్సవమును గావించిరి.

పశువులందరను, బలము [illegible] గుణములు శ్రీయుత [illegible] నాయుడుగారి అధ్యక్షత [illegible] సమావేశమయిన ఉపసంఘము [illegible] బహుమతులను శ్రీ [illegible] గారు రైతులకు పంచిపెట్టిరి

రంగనాయకులుగారి యుపన్యాసము

రంగనాయకులు గారు ప్రదర్శనము ప్రారంభించుచు ఇట్లుపలికిరి

ఇట్టి పశుప్రదర్శనము గావింపబడుట చాల ముఖ్యము. పల్లెలలో రైతు జీవనాధారము. రైతులకు పశుసంపద యే ప్రాముఖ్యము పశువులవలనే భూమియు సస్యవంతము గలదగును. రైతులోకమునకు ఆహార పదార్థముల నొసగుచున్నవి. కావున [illegible] సర్వజనులు గ్రహించవలెను. పూర్వము ప్రతిరైతు దొడ్డియు పశువులచే [illegible] వాంగ్మయము [illegible] కలిగియుండెను

[illegible] కారణము [illegible] పశువులను [illegible] రైతు [illegible] పశుప [illegible] ప్రాముఖ్యము [illegible] ప్రోత్సహించుట [illegible] ఇట్టి ప్రదర్శనములు [illegible] పశువులు [illegible] ఈప్రదర్శనమున పశువులకు [illegible] ప్రదర్శకసంఘమువారి నభినందించుచున్నాను

—

సయామురాజు రాజ్యత్యాగము

—

సయాందేశపురాజు ప్రజాధిపత్యవాదులు [illegible] రాజ్యాంగవిధానములో తమతో [illegible] ఈనెల [illegible] రాజ్యపరిత్యాగము చేసినట్లు వెల్లడిచేసిరి.

ముందువెనుకలు

సయాం ఆసియాఖండములో మహోత్కృష్ట [illegible] స్వతంత్రరాజ్యము [illegible] చీనహిందూదేశములకును ఈదేశమునకును పూర్వకాలములో వర్తకవ్యాపారము లుండెను. సయాము దేశములకు శ్రీ రామాయణము [illegible] సయాంరాజు [illegible] స్వతంత్రరాజ్యము [illegible] వులు పాలించిరి.

ప్రజాధిపత్య ౧౯౩౨లో రాజ్యము [illegible] పూర్వము [illegible]

[illegible] సంవత్సరములలో [illegible] ప్రజాధిపత్యము [illegible] రాజు [illegible] రాజ్యాంగవిధానమును [illegible] రాజు సంతకము చేయుట [illegible] రాజ్యాంగవిధానము [illegible] రాజ్యమునకు [illegible] కార్యనిర్వాహకవర్గము [illegible] రాజ్యవ్యవహారము [illegible] కార్యనిర్వాహక [illegible] రాజ్యాంగవిధానము ౧౯౩౨ సంవత్సరము [illegible] కార్యనిర్వాహక సభ [illegible].

రాజ్య పరిత్యాగకారణము

క్రిందటిసంవత్సరము [illegible] ప్రజాధిపత్య [illegible] ఇంగ్లాండులో [illegible] చికిత్సచేయించుకొనుటకు వెడలినప్పుడు [illegible] రాజ ఆమోదము [illegible] రాజు [illegible] అంగీకారము [illegible] నూతన విధానములో రాజు [illegible] రాజ్యము చేయుటకు ప్రజాధికారము [illegible] ప్రభుత్వము [illegible] రాజ్యమును త్యజించిరి. [illegible] ఇంగ్లాండులో [illegible] తలచబడుచున్నది.

వారసుడు

ప్రస్తుతము రాజ్యము [illegible] వారసుడు [illegible] రాజ్యమునకు [illegible] ప్రభుత్వము [illegible]

[illegible]

ZANDU Pharmaceutical Works Ltd. Bombay, 23

జాండూవారి సుప్రసిద్ధ ఆయుర్వేదౌషధములకై

అఖిల భారత ఆయుర్వేద ప్రదర్శనములలో సువర్ణపతకములు బహుమానింపబడినవి.

అన్ని రకముల ఔషధములు, గొప్పగా యంత్రములచేత సిద్ధపరుపబడుచున్న ఈ ఔషధములు భారత దేశమం దంతటను బహుళముగా వాడబడుచున్నవి.

ద్రాక్షాసవము

నరములకు బలమిచ్చు రుచిగలపానీయము శ్వాసకోశములకు బలమిచ్చి దగ్గు అయాసము మలబద్ధము తొలగించును. క్షయరోగుడు రొక్క అలవాటులను తొలగించును.

౧౪ పౌను బీ. జి. రు. ౯-౦
పౌను బీ. జి. రు ౧-౯-౦
పౌను బీ. జి. రు ౦-౧౪-౦

మలేరియా మిక్చర్

చలివిడుపు జ్వరములకు గొప్పనివారిణి కడుపులో జ్వరబిళ్లలను పోగొట్టును, ప్రతిఖురాకును గుణమిచ్చగలదని గ్యారంటీ నిచ్చుచుందుము.

౧ బుడ్డి బీ. జి. ౦-౧౩-౦
వి. పి. ఛార్జీలు ప్రత్యేకము.

కేసరి జీవన్

దుర్బలుల పాలిటి కల్పవృక్షము వీర్యమును పుష్టిపరచి బలమును ఉత్సాహమును చేయును పత్యములేనిమందు క్షయ మొదలగు వ్యాధులకు అద్భుతనివారిణి.

౧ పౌను బీ. జి. రు. ౫-౦-౦ ౪ పౌను బీ. జి. రు. ౨-౧౨-౦ ౦।౦ పౌను బీ. జి. రు. ౧-౯-౦

ఏజంట్లు:— డోంగ్రే బ్రదర్సు యస్. కే. బెగ్గి

జ్యోతిష మహోపాధ్యాయ మరియు ఆయుర్వేద శాస్త్రి

రసిజన్సు ... గౌలిగూడచమన్, హైదరాబాదు (దక్కన్)

సౌకర్యవంతులు:— ... ... డి. జె. పారెఖ్ అండ్ కో

జుమ్మామసిద్ వద్ద సికింద్రాబాదు (దక్కన్)

ఆంధ్రబ్యాంకు లిమిటెడ్ హైదరాబాదు

(స్థాపితము 1923)

హెడ్డాఫీసు :— మచిలీబట్నం
బ్రాంచీలు :— బెజవాడ, ఏలూరు, కాకినాడ
సబ్ ఆఫీసులు :— రాజమండ్రి, సామర్లకోట

సీజన్ డిపాజిట్లు

౧౯౩౫ సంవత్సరము జనవరి ౧వ తారీఖునుండి సీజన్ డిపాజిట్లు (అనగా ఆరునెలలకు తక్కువ వాయిదాగలవి) నూటికి ౩౼ వడ్డీచొప్పున పుచ్చుకొనబడును. వివరములు హెడ్డాఫీసులకుగాని బ్రాంచీవారులకుగాని వ్రాసిన పంపబడును.

రు ౫౦౦౦ లు మించిన మొత్తములకు రెండుసంవత్సరములకు, సంవత్సరమునకు నూటికి రు ౪-౮ చొప్పున వడ్డీ యివ్వబడును.

సుల్తాను బజారు
హైదరాబాదు
దక్కను } ఏజంటు

శ్రీలక్ష్మీ పండ్లపొడి

యీపండ్లపొడి పండ్లనుపరిశుభ్రము చేయుటయేగాక అన్నిబాధలుపోగొట్టును. నొప్పులు, వాపులు, చీము రావుట వగైరాలకు చాలామంచిది అన్నిచోట్లనుదొరుకును. ధారామిక్షా, రెండురకములున్నవి. సాట్లం ౧౫. ఒకటిగా ఒకసారివాడినచో తెల్సును. పి. యల్ నారాయణ్ అండ్ కో. పోలురు ఏజంట్లు, అందు కమీషన్ ఏజంట్లు, ఘాన్సీబజారు, హైదరాబాదు.

భగవాన్లాల్ నారాయణ్ జీ అత్తరు వ్యాపారము

మహబూబ్‌బజార్ హైదరాబాదు

మావద్ద అన్నివిధములైన స్వదేశి అత్తరు తైలములు అగరుబత్తీలు కుంకుమపువ్వు చాయపత్తీలు వగైరా టోకుగాను చిల్లరగాను అమ్మబడును.

మావద్ద అమెరికాదంతములు ప్రశస్తమైనజర్మని హిరోలైట్ ప్లేటులో నూతనపద్ధతిగా తయారుచేయబడును. ఒకసారి కట్టించుకొనిన తమజీవితకాలములో తిరిగికట్టించుకొను అవసరములేదని గ్యారంటీ యివ్వగలము.

పండ్లనొప్పులు, పుచ్చులు, నోటిదుర్గంధము, ఔషధములచేతను యింజక్షన్ లిచ్చి అద్భుతముగా నివారణచేయగలము. పేదసాదలకుతగు రీతిని చార్జిచేయబడును.

డాక్టర్, ఆర్. యస్. దుర్గయ్య, దంతవైద్యులు

దవాఖాన-విక్టర అందుకో,

సుల్తాన్‌బజారు హైదరాబాదు-దక్కన్

తిల—ఇ—అజీబ్

ఇది జ్ఞాపకశక్తిని చాల వృద్ధిచేయును, బలహీనతను పోగొట్టును, పురుషత్వముగోగల లోపములనన్నిటిని పోగొట్టును, పురుషాంగమునకు శక్తి నిచ్చి గట్టిగాజేయును. దీనినిఉపయోగించిన మొగటిరోజే గుణముగ పడును.

ధరసీసా ౧కి రూ ౩ లు

గుల్జార్ బహార్ ఏజన్సీ
పాట్యాలా సంస్థానము

గోలకొండపత్రికా ప్రచురములు

ఉచ్ఛల విషాదనాటకము	0-12-0
కృష్ణార్జున సంవాదము	0-6-0
శంఖోద్ధరణ	0-6-0
కర్నూలురాజ వంశావళి	0-3-0
కృష్ణాలహరి	0-1-0
సుధాలహరి	0-2-0
బమ్మెరపోతనామాత్యవిజయము (హరికథ)	0-1-6
రఘునాథ	0-1-0
చారుమినారు	0.1-0
పంచముల చరిత్ర	0-3-0
హాలీకర్నాటు జంత్రి	0-2-0
కార్డు కుబూలియ్యతులు 100 కి	2-0-0
ప్రామిసరీనోట్లు ,,	2.0-0

నోటు:—హిందువులపండుగల ప్రతులు అమ్ముడైపోయినవి.